

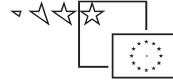

REPUBLIKA SLOVENIJA

MINISTRSTVO ZA
ŠOLSTVO IN ŠPORT

Andragoški center Republike Slovenije
Slovenian Institute for Adult Education

Naložba v vašo prihodnost
OPERACIJO DELNO FINANCIRA EVROPSKA UNIJA
Evropski socialni sklad

Program

za spodbujanje družinske pismenosti

BRANJE ZA ZNANJE IN BRANJE ZA ZABAVO

Ljubljana, april 2008

KAZALO

KAZALO	3
1 SPLOŠNI DEL	4
1.1 IME PROGRAMA	4
1.2 UTEMELJITEV PROGRAMA	4
1.3 CILJNA SKUPINA	5
1.4 CILJI PROGRAMA	5
1.5 TRAJANJE PROGRAMA	6
1.6 PROSTOR IZVAJANJA	6
2 POSEBNI DEL	7
2.1 ORGANIZACIJA IZVEDBE PROGRAMA	7
2.2 VSEBINA PROGRAMA	7
2.3 POSEBNO ZNANJE IZVAJALCEV PROGRAMA	8
2.4 SESTAVLJALCI PROGRAMA	8

1 SPLOŠNI DEL

1.1 IME PROGRAMA

Ime programa družinske pismenosti je Branje za znanje in branje za zabavo.

1.2 UTEMELJITEV PROGRAMA

Za razvoj posameznikove pismenosti kot tudi za nadaljnjo izobraževalno, poklicno in nenazadnje življenjsko pot imajo pomembno vlogo pogoji družinske pismenosti. Otroci so v predšolskem obdobju deležni različnih pogojev družinske pismenosti. Raziskave kažejo, da je raven pismenosti, ki jo doseže posameznik, sorazmerna ravni pismenosti njegovih staršev. Mednarodna raziskava o pismenosti odraslih, ki jo je izpeljal Andragoški center Slovenije (2000), je pokazala, da ima pri nas domače okolje pomemben vpliv na raven pismenosti odraslih. Tako posamezniki, katerih starši imajo višje stopnje izobrazbe, v povprečju tudi sami dosegajo višjo stopnjo izobrazbe; tisti, katerih starši so manj izobraženi, pa dosegajo nižjo izobrazbo. V procesu šolanja posameznik ne nadoknadi pomanjkanja vzpodbud v domačem okolju na področju pismenosti.

Sistematičnega spodbujanja razvijajoče se pismenosti, ki ga izvajajo v vrtcih, so deležni le nekateri otroci, saj velik delež otrok sploh ni vključen vrtce. Večina staršev se danes zaveda pomena pismenosti in izobrazbe, za svoje otroke si želijo, da bi bili v šoli uspešni, vendar pa ne znajo vsi nuditi otroku ustrezne pomoči in podpore. V tujini s primernimi programi družinske pismenosti pomagajo tako staršem kot otrokom, kar je še posebej pomembno za tiste otroke, ki ne obiskujejo vrtca in hkrati v domačem okolju nimajo ustreznih pogojev družinske pismenosti.

Program družinske pismenosti za starše predšolskih otrok je nastal skladno z Akcijskim načrtom¹ za leto 2006 predloga Nacionalne strategije za razvoj pismenosti. Razvoj programa financirata

¹ Predlagani program se v Akcijskem načrtu navezuje na dejavnosti:

- razvoj programov za izboljšanje ravni pismenosti otrok,
- izvajanje programov za razvoj pismenosti v širši družbeni skupnosti,
- razvoj aktivnih oblik dela s starši za predšolske otroke,
- razvoj programov za razvijanje in izboljšanje ravni pismenosti odraslih,
- izvajanje novo razvitih programov, ki so brezplačni za udeležence,

Evropski socialni sklad in Ministrstvo za šolstvo in šport. Nosilec projekta: Andragoški center Slovenije, Ljubljana, odgovorna nosilka: mag. Ester Možina, sodelavka Andragoškega centra Slovenije.

1.3 CILJNA SKUPINA

Program je prednostno namenjen staršem (oziroma starim staršem, ki so motivirani za vključevanje) predšolskih otrok (predvidoma od štiri do šest let), ki iz različnih razlogov (socialni, ekonomski, kulturni, izobrazbeni itn. ...) niso imeli dobrih možnosti za razvoj lastne pismenosti, in tudi tistim staršem predšolskih otrok, ki so motivirani za pomoč pri razvijanju porajajoče se pismenosti svojih otrok, vendar so premalo vešči, da bi bili pri tem uspešni.

Program je namenjen odraslim, dejavno pa vključuje tudi otroke.

V program se bodo starši (ali stari starši) in njihovi otroci vključili brezplačno.

1.4 CILJI PROGRAMA

V okviru programa bodo potekala srečanja, ki bodo omogočala postopen razvoj družinske pismenosti in izboljšanje pismenosti pri vseh družinskih članih, od prvih korakov v svet pismenosti do bolj načrtnega osvajanja posameznih faz porajajoče se pismenosti.

Cilji programa usposabljanja so, doseči, da starši:

- pridobijo temeljna znanja in spretnosti za razvoj družinske pismenosti in s tem razvijajo lastno pismenost,
- pridobijo temeljno znanje in spretnosti za spodbujanje otrokove porajajoče se pismenosti,
- spoznajo primerne oblike spodbujanja porajajoče se pismenosti,
- spoznajo, da imajo lahko aktivno vlogo pri spodbujanju otrokove porajajoče se pismenosti, ki je ključna za otrokov razvoj v uspešnega bralca in uspešnega učenca,

-
- pripravo didaktičnih in strokovnih gradiv za razvoj pismenosti,
 - brezplačno izobraževanje in usposabljanje kadrov

- spoznajo različne oblike aktivnega preživljanja prostega časa z otrokom, ki hkrati spodbujajo otrokovo porajajočo se pismenost,
- spoznajo, da je branje knjig užitek in zabava, in to vedenje prenesejo na svoje otroke,
- spoznajo, da je branje vir znanja in vrednota, ter to vedenje prenesejo na svoje otroke,
- spoznajo primerno otroško literaturo in spoznajo splošno knjižnico,
- skozi proces udeležbe v programu spoznajo tudi pomen vseživljenjskega učenja.

1.5 TRAJANJE PROGRAMA

Program traja predvidoma od 20 do 24 pedagoških ur (odvisno od kraja izvajanja in bližine knjižnice) in se izpelje v obliki srečanj, ki trajajo dve ali tri pedagoške ure vsakih 14 dni (oz. po dogovoru s starši tedensko ali mesečno). Trajanje izvedbe programa je odvisno od pogostosti srečanj.

1.6 PROSTOR IZVAJANJA

Program se bo izvajal v vrtcih po vsej Sloveniji, vključil pa bo tudi obisk najbližje splošne knjižnice (če v bližnjem okolju ne bo splošne knjižnice, se vrtec lahko poveže tudi z najbližjo šolsko knjižnico, kjer pa bi bilo treba zagotoviti dostop za družine s predšolskimi otroki; ponekod bo na voljo le bibliobus).

2 POSEBNI DEL

2.1 ORGANIZACIJA IZVEDBE PROGRAMA

V program se vključujejo starši (ali stari starši) predšolskih otrok ne glede na to, ali otrok obiskuje vrtec.

Program družinske pismenosti za starše predšolskih otrok izvaja vrtec v sodelovanju s splošno ali šolsko knjižnico. Program izvajata predvidoma dve vzgojiteljici v sodelovanju s knjižničarjem iz območne splošne knjižnice. Če to iz različnih razlogov ni mogoče, se lahko vrtec poveže z bližnjo šolsko knjižnico in lahko v tem primeru sodeluje šolski knjižničar. Izjemoma (npr. v odročnih, oddaljenih krajih) program izvajata vzgojiteljici sami, vendar se povežeta z najbližjo območno splošno knjižnico in zagotovita sodelovanje knjižničarja kot zunanega sodelavca v programu. Izvajanje programa poteka timsko.

Poleg vzgojiteljic lahko program družinske pismenosti po uspešno zaključenem usposabljanju za izvajanje programa izvajajo tudi drugi strokovni delavci v vrtcu ali šoli (svetovalni delavci psihologi, pedagogi, socialni delavci, specialni pedagogi ter učiteljice razrednega pouka). Program lahko izvajajo tudi strokovnjaki, ki dobro poznajo vsebinsko področje BZZ ter izkazujejo ustrezne delovne izkušnje.

V program je vključenih 8 do 12 staršev in njihovih otrok. Med izvajanjem programa so del časa starši in otroci ločeni, na vsakem srečanju je pa del časa namenjen skupnim dejavnostim staršev in otrok. Čas, ko so starši sami na predavanju in delavnici, otroci preživijo z eno od sodelavk tima (ustvarjajo, se igrajo, berejo ...). Obisk knjižnice, zaključna prireditev, obisk kulturne ustanove in ustvarjalne delavnice so namenjeni staršem in otrokom skupaj.

2.2 VSEBINA PROGRAMA

Starši bodo v programu spoznali pomen družinske pismenosti, se seznanili s tem, kako beremo z otrokom, spoznali bodo kakovostno otroško literaturo in druge medije, se poučili o pomenu pismenosti, spoznali bodo didaktične igre za spodbujanje bralnih spretnosti. Svetovalci jih bodo

skupaj z otroki peljali na obisk v knjižnico, spoznali bodo različne dejavnosti, ki jih lahko počno starši za spodbujanje otrokove porajajoče se pismenosti ter razvijanje motivacije za branje.

Vsebine programa družinske pismenosti za starše predšolskih otrok:

1. Pomen družinske pismenosti (skupna delavnica)
2. Kako beremo z otrokom in otroške knjige (zvrsti, primernost starostni stopnji, izbor, kakovost)
3. Skupen obisk knjižnice
4. Knjiga in drugi mediji (skupen ogled animiranega filma)
5. Pisave okrog nas – osveščanje o pomenu pismenosti
6. Pismenost ob domači mizi – spodbujanje v domačem okolju in didaktične igre za spodbujanje bralnih spretnosti (skupna delavnica)
7. Skupen obisk kulturne ustanove v domačem kraju ali ogled kulturnih značilnosti v domačem kraju ali skupen obisk knjižnice
8. Zaključna prireditev (npr. skupna delavnica izdelovanja lutk na osnovi izbrane knjige)

Vsako od srečanj traja dve ali tri pedagoške ure – če je vključena skupna delavnica ali skupen obisk knjižnice, kulturne ustanove ali ogled mesta, so predvidene tri pedagoške ure (v krajih, kjer knjižnica ni v neposredni bližini vrtca, lahko zaradi poti še dlje).

2.3 POSEBNO ZNANJE IZVAJALCEV PROGRAMA

Program lahko izvajajo strokovni delavci, ki so uspešno zaključili program usposabljanja svetovalcev za program družinske pismenosti za starše predšolskih otrok Branje za znanje in branje za zabavo, ki ga izvaja Andragoški center Slovenije.

2.4 SESTAVLJALCI PROGRAMA

Program sta sestavili: dr. Livija Knaflič, sodelavka Andragoškega centra Slovenije, in mag. Nataša Bucik, zunanja strokovna sodelavka. Po opravljenem pilotnem usposabljanju strokovnih

delavcev in pilotnem izvajanju programa za starše sta mag. Nataša Bucik in Ana Ileršič pripravili modifikacijo programa.